

292. Wł. Mickiewicz do J. I. Kraszewskiego 29 VIII 1885 Rkp. BJ 6520 k. 324-325.

[Tłumaczenie:]

[k. 324r]

29 sierpnia 1885

Jakże boleję, że jest Pan chory, drogi Panie. Potrzebowałby Pan więcej powietrza, więcej ruchu, a zimą – więcej ciepła. Można byłoby poprosić Niemcy, by od listopada do marca przetrzymywano Pana w jednej z niemieckich kolonii w Afryce¹, gdyby nie były tak oddalone. Przynajmniej miałyby Pan więcej słońca. Przeczytałem w liście Szwykowskiego², że Pański bratanek³ myśli o spędzeniu zimy na Litwie. Czy to roztropne? [k. 324v] Jest młody, może jeździć wszędzie, gdzie chce – czy nie postąpiłby słuszniej udając się na południe? Nie przejmowałby się naszymi mrozami.

Jeszcze Panu nie podziękowałem za przesłanie mi filipik Biegeleisena⁴. Otwarciem stwierdza on, że nikt oprócz niego nie potrafi dobrze sporządzić edycji mickiewiczowskiej. Sprzyjam wszelkim wysiłkom tego rodzaju i życzliwie przyjąłem jego opracowanie *Pana Tadeusza*, choć poziom moralny jest tam niski, a erudycja bardziej pozorna niż autentyczna. Jego obecna krytyka jest w dwóch trzecich fałszywa. Jeśli chodzi o to, co w niej prawdziwe, Gubrynowicz⁵ zrobiłby to lepiej. Nadmiernie jawi się jako mól książkowy, a gdyby miał trochę wyrozumiałości, udzieliłbym mu [k. 325r] pomocy. Rzucił mi w twarz wielkim nazwiskiem Małeckiego⁶, a ponieważ Małecki jest nie tylko zdolny, ale również szczerze życzliwy, zostawiłem tę sprawę w spokoju. Jest rzeczą pewną, że gdyby Biegeleisen podjął się tego zadania, prawdopodobnie sformułowano by pod jego adresem wiele krytycznych uwag. To, co zostało już zrobione, zasługuje na uznanie. Jeśli chodzi o zarzut, że nie jest podana dokładna data wierszy niedatowanych, jest to czysta dziecinada. Przyszli wydawcy zaryzykują sformułowanie dziesięciu hipotez, czytelnicy nie będą wiedzieli, którą wybrać, i niemal nic nie będzie rozświetlone, gdyż mogłoby tak się stać jedynie za życia mojego ojca, a wówczas nikt [...]. Zresztą zawsze tak jest.

Serdecznie,

Wł. Mickiewicz

¹ Niemieckie kolonie w Afryce – zob. list nr 245.

² Kazimierz Szwykowski – zob. list nr 223.

³ Bogusław Kraszewski – zob. list nr 287.

⁴ Henryk Biegeleisen, *Pan Tadeusz Mickiewicza. Studium artystyczno-literackie* – zob. list 250.

⁵ Władysław Gubrynowicz – zob. list nr 255.

⁶ Antoni Małecki – zob. list nr 255.

[k. 325v] P.S. Wysyłam Panu dwie książki Komperta⁷.

⁷ Léopold Kompert, *Les juifs de la Bohème* i *Scènes du Ghetto* – zob. list nr 262.